

Nog geen oogsttijd

Op de 4e Gewasbeschermingsmanifestatie blikten ruim 400 deelnemers terug op het gewasbeschermingsbeleid. Er is al veel bereikt, maar nog niet genoeg. Meer onderzoek is nodig, vinden de onderzoekers. Het moet praktischer, vindt het bedrijfsleven. En kennis wordt nog niet goed ontsloten. Dat zou een taak voor het onderwijs kunnen zijn.

FOTO'S: JAN NIJMAN

Bijna 400 bezoekers, veel onderzoekers, denken na of 15 jaar gewasbeschermingsbeleid al voldoende heeft opgeleverd

► Jacques Langeslag van LTO Nederland vindt dat de onderzoekers wat meer moeten denken vanuit het gezichtspunt van bedrijven

Is het al tijd om te oogsten? De organisatoren van de 4e Gewasbeschermingsmanifestatie vinden het tijd om de balans op te maken. Ze willen weten of er na 15 jaar gewasbeschermingsbeleid (zie kader) al voldoende is bereikt als het gaat om milieuvriendelijke gewasbescherming. Wat hebben onderzoekers tot nu toe aan kennis hierover ontwikkeld? En hoe zorg je dat die kennis bij de praktijk komt? Vanwege die laatste vraag vindt de Koninklijke Nederlandse Plantenziektkundige Vereniging (KNPV) het ook belangrijk dat het onderwijs deelneemt aan deze manifestatie.

Telersbelang

Dat is nieuw. Want van oudsher zijn de dagen die de KNPV organiseert, erg gericht op onderzoeksresultaten. Dit keer is dat anders. Kenniscirculatie, beleid, milieu en voedselveiligheid zijn thema's die in verschillende sessies aan de orde komen. En er komt heel veel aan bod. De 400 deelnemers kunnen op 27 maart in Ede in een bijna tien uur durend programma in drie parallelle sessies kiezen uit ruim vijftig inleidingen. Daarnaast kunnen ze nog kennismaken van onderzoeks-

resultaten in meer dan tachtig posterpresentaties.

De Stuurgroep Gewasbescherming van de AOC Raad, heeft in haar nieuwsbrief docenten opgeroepen deel te nemen aan de manifestatie. Barry Looman van die stuurgroep, denkt dat ze er contacten kunnen leggen met onderzoekers en dat ze er veel kennis kunnen halen die ze kunnen gebruiken, bijvoorbeeld in de cursussen voor spuitlicenties. Uit het onderwijs zijn een tiental docenten, van bijna elk aoc wel iemand. Daarnaast zijn er enkele docenten uit het hao. En naast de vele onderzoekers, zijn er ook enkele deelnemers uit de praktijk.

Thomas Lans (WUR Educatie en Competentiestudies) vindt dat je aan het programma kunt zien dat de KNPV kenniscirculatie serieus neemt. Het is ook niet een onderzoeker die een inleiding houdt tijdens de plenaire opening, maar Jacques Langeslag van LTO Nederland. Hij vindt dat de onderzoekers wat praktischer moeten denken: "Het onderzoek is nuttig voor beleidsbepaling en beleidsondersteuning, maar we missen nogal eens de economische belangen van bedrijven." Renee Bergkamp Directeur-Generaal van het ministerie van LNV vindt dat er wel goede voorbeelden zijn en wijst op het project Telen met toekomst (zie

kader). Daar staat het belang van telers voorop.

Tien minuten

In het programma van de dag krijgt kennisuitwisseling dus een nadrukkelijke plaats. En omdat onderwijs daar een rol in speelt, is Rien van Tilburg (Wellantcollege) voorzitter van een sessie van zes voordrachten over dat onderwerp. In die sessie kwamen enkele onderzoekers, een docent en een akkerbouwer aan het woord. Arjen Wals (Educatie en Competentiestudies WUR) benadrukt in zijn inleiding dat onderwijs, onderzoek en andere partijen relaties moeten ontwikkelen. Ze moet zo samenwerken aan kennisontwikkeling. Aansluitend hierop pleit Wiggele Oosterhof (CAH Dronten) voor een lerend netwerk waarin studenten, docenten, onderne- →

Interessante websites genoemd tijdens de manifestatie:

- ☞ www.agriwijzer.nl
- ☞ www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl
- ☞ www.digitaal.nl
- ☞ www.gbm2005.bureaupost.nl
- ☞ www.gewasbescherming.nl
- ☞ www.gezondeboomteelt.nl
- ☞ www.groenkennisnet.nl
- ☞ www.kennisakker.nl
- ☞ www.mechanischschoon.nl
- ☞ www.milieumeetlat.nl
- ☞ www.natureandmore.com
- ☞ www.opticrop.nl
- ☞ www.syscope.nl
- ☞ www.telenmettoekomst.nl
- ☞ www.vuurwur.nl
- ☞ www.ziezo.biz/akkerbouw/

▲ De bezoekers tonen belangstelling voor de manier waarop het onderwijs kennis ontsluit

een rol spelen. Otto Smit, akkerbouwer in de Wieringermeer vertelt hoe in een kenniskring akkerbouwers en onderzoekers samenwerken aan praktijkproblemen. Ze ontwikkelen samen kennis om die problemen het hoofd te bieden. Carolien de Lauwere (LEI) legt - als een van de weinige onderzoekers - een link naar het onderwijs. Ze denkt dat het belangrijk is studenten te laten werken in samenwerkingsverbanden. Want samenwerking is volgens haar belangrijk in de transitie naar duurzame landbouw. Onderzoekers, bedrijfsleven en onderwijs moeten dus meer samenwerken, lijkt een conclusie van deze sessie. Maar de meeste inleiders, veel onderzoekers, presenteren in deze en andere sessies vooral resultaten. Enkele docenten vinden dat het soms wel erg ver van de praktijk afstaat. Het probleem is, zo constateert Lans, dat veel onderzoekers hun kennis nog als eindproduct beschouwen. Over vertaling naar de praktijk lijken ze nog te weinig na te denken. Dat is ook het probleem waar Erik Greve van het Hoofdproductschap voor Akkerbouw mee zit. Hij laat zien hoe 2.500 akker-

bouwers op de website kennisakker.nl de database kunnen raadplegen met onderzoekresultaten. Maar zijn ervaring is dat veel informatie van onderzoekers lang niet altijd toegankelijk is voor de praktijk. Hoe het wel kan, mag het groene onderwijs in tien minuten laten zien.

Vracht werk

Wied Hendrix, (AOC Oost) demonstreert hoe hij kennis over ziekten, plagen en onkruiden ontsluit op groenkennisnet.nl. Vragen zijn er niet meer, want het is laat. Omdat de stuurgroep die databank de hele dag presenteert op de bedrijvenmarkt, kunnen velen toch kennismaken met de manier waarop aoc's kennis ontsluiten. En sommige onderzoekers waren zeker geïnteresseerd, vertelt Barry Looman.

Terugkomend op de vraag of er al geogost kan worden, zou het het antwoord twee keer nee moeten luiden. De eerste ontkenning betreft de kennis die niet goed ontsloten wordt. Thomas Lans haalt één van de sprekers

Beleid Gewasbescherming

In 1991 stelde de overheid het Meerjarenplan Gewasbescherming op (MJP-G) dat als doel had om het bestrijdingsmiddelengebruik in tien jaar tijd te verminderen met ongeveer 50 procent. Na 2000, toen dat MJP-G afliep, stelde de overheid de nota 'Zicht op gezonde teelt' op. Een doel van die nota was om de milieubelasting in 2010 met tenminste 95 procent te verminderen in vergelijking met 1998. In 2003 ondertekenden overheid en verschillende organisaties uit het bedrijfsleven het Convenant Gewasbescherming. In dat convenant spraken de ondertekenaars af dat er een Algemene Maatregel van Bestuur zou komen die geïntegreerde gewasbescherming moet stimuleren. (Geïntegreerde gewasbescherming gaat uit van een combinatie van chemische, biologische, mechanische en teelttechnische maatregelen.). Op 1 januari 2005 werd deze AMVB van kracht. Ondernemers zijn verplicht om een gewasbeschermingsplan op te stellen en een gewasbeschermingslogboek bij te houden. Streven van de overheid is om in 2010 een reductie van het bestrijdingsmiddelengebruik te halen van 90 procent, in vergelijking met 1990.

Telen met toekomst

'Telen met toekomst' (Tmt) is een praktijknetwerk gericht op de toepassing van duurzame gewasbescherming en bemesting. Aan het project, dat gefinancierd wordt door het Ministerie van LNV, doen 400 bedrijven mee in 34 praktijknetwerken. Er zijn er 5 in de glastuinbouw en 29 in de open teelt. Een team van onderzoekers en adviseurs vanuit onderzoek (PPO) en voorlichting (DLV) begeleidt die groepen. De netwerken zijn in 2003 opgericht en zullen functioneren tot 2007. Ze gaan uit van goede voorbeelden of *best practices* en hopen in de groepen nieuwe technieken of strategieën te ontwikkelen. De groepen registreren de bedrijfsvoering zodat ze prestaties en vooruitgang kunnen meten. Op de website www.telenmettoekomst.nl staan resultaten en tips. Bovendien kunt u er zien welke netwerken er zijn, en waar die zich in Nederland bevinden.

van die dag aan die het treffend samenvatte als: 'het product ligt in de schuur, maar het is nog niet bij de doelgroep'. Scholen kunnen dat wel, denkt hij. Hij noemt als voorbeeld het onderwijs voor de spuitlicenties. Daarnaast is er het project 'leren met toekomst' in ontwikkeling. Onderwijsinstellingen kunnen daarin participeren in de netwerken rondom telen met toekomst.

De tweede ontkenning geldt voor de onderzoekers zelf. In de afsluitende forumdiscussie, die onder leiding van professor Rudy Rabbinge (WUR) vooral tussen onderzoekers verloopt, constateren ze dat er nog een veel onderzoek nodig is. In de EU is het gebruik nu 350 miljoen kg actieve stof per jaar. Als je het effectief zou doen, zou je dat terug kunnen brengen naar 50 miljoen kilo. "Er is nog een vracht werk te doen", concludeert hij. Nog geen tijd om te oogsten dus. ☺

Jan Nijman